

zi bu kez neden farklı

Sedat Ergin
sergin1@hurriyet.com.tr

Kırmızı Çizgi ile sayfadaki cinsiyetçi içerikleri görmek için tıkla.

Türkiye-ABD krizi bu kez neden farklı

4 Ağustos 2018

ÇOK değil bundan üç hafta önce 11 Temmuz'da Brüksel'de yapılan NATO zirvesi sırasında koridorda çekilen bir fotoğraftaki son derece samimi görüntüye bakanlar, Türkiye ve ABD liderleri arasından su sızmadığına hükmedebilirler.

Fotoğrafta, ABD Başkanı **Donald Trump** ve Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın ancak çok yakın iki dostun yapacağı şekilde ellerini birbirine kenetledikleri görülüyor.

Bu fotoğrafı veren **Trump**, yaklaşık iki hafta sonra İzmir'de tutuklu ABD'li rahip **Andrew Brunson**'ın mahkeme tarafından serbest bırakılmamasına kızarak, "ABD'nin Türkiye'ye büyük yaptırımlar uygulayacağını" duyurmuştur.

Trump'ın sözlerinin blöf olmadığı, geçen çarşamba günü Beyaz Saray ve ABD Hazinesi'nin **Brunson**'ın tutukluluğundan sorumlu oldukları iddiasıyla İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu** ve Adalet Bakanı **Abdulhamit Gül**'e yaptırım uygulanacağını açıklamasıyla ortaya çıkmıştır.

Erdoğan'la elini kenetleyip dostluk pozu vermek, daha sonra yaptırımla tehdit etmek, ardından iki bakan hakkında yaptırım kararını onaylamak, ABD Başkanı'nın tutumu açısından ciddi bir savrulmaya işaret ediyor.

*

Önceki günkü karardan sonra otoriteler, Türk-ABD ilişkilerinde patlak veren bu sert bunalımın şiddet derecesini ölçmekle meşguller. Bu amaçla daha önceki krizlerle kıyaslamalar yapılıyor. Örneğin, 1964 yılındaki **Johnson** mektubu, 1975 yılında ABD Kongresi'nin uygulamaya koyduğu silah ambargosu, 1 Mart 2003 tarihli tezkere hadisesi ve aynı yıl Süleymaniye'de gerçekleşen çuval skandalıyla karşılaştırılıyor **Trump**'ın kararı.

Kuşkusuz, bunların her biri Ankara ile Washington arasında yaşanmış büyük krizlerdi ama sonuncusunun, öncekilerden ayrıldığı çok farklı boyutları var.

*

Birincisi, öncekiler çoğunluk tekil hadiselerle dayanıyordu. Oysa bu kez karşılıklı olarak pek çok sorunun, anlaşmazlığın, suçlamanın iç içe geçtiği karmaşık ve yönetilemeyen durumlar söz konusu. Rusya'dan S-400 füzelerinin alımı, bu nedenle Kongre'deki birbiri ardına gelen ambargo içerikli kararlar, **Fetullah Gülen**'in iade edilmemesi, rahip **Brunson**'ın tutukluluğu, iki bakana yaptırım, Suriye'deki YPG'ye verilen destek, İran ambargosu bu uzun listedeki sorunların yalnızca bir bölümüdür. İlişkiler, sorunların ağırlığı altında ezilmektedir.

İkincisi, öncekilerden farklı olarak bu kez açıkça bizzat ABD yönetiminin Türkiye'nin karşısına geçmiş olmasıdır. Eskiden ilişkilerde ABD cephesini sorunların önemli bir bölümü Kongre'den kaynaklanır, yönetim her sefer Türkiye'nin yanında dururdu. Bu kez Türkiye'ye karşı ikisi de birlikte hareket etmektedir. Yönetim, her zaman bir fren işlevi gören "Ne olursa olsun Türkiye'yi

Son dakika gelişmelerinden ilk sen haberdar ol!
Bildirimlere izin vererek gündemi yakından takip et

İZİN VER

SONRA

karşımıza almayalım” şeklindeki kırmızı çizgisini kaldırmıştır.

Üçüncüsü, yönetimin daha da ileri giderek, Türkiye’yi cezalandırma seçeneğine yönelmesidir. **Trump** yönetimi, elindeki siyasi ve ekonomik kozları, baskı kartlarını kullanarak Türkiye’yi köşeye sıkıştırmaya, istediği yere çekmeye çalışmaktadır. Bunu yaparken Türk ekonomisinin kırılganlığından da istifade ederek Türkiye’yi dize getireceğini düşünmektedir.

Dördüncüsü, bu politikaya yönelirken ABD tarafı kendi çıkarlarının da zarar görmesini göze almış görünmektedir. Belli ki, bunalımın eşiğinin yükselmesiyle elde edeceği kazanımların, uğrayacağı zararları telafi edebileceği hesabıyla hareket etmektedir ABD yönetimi.

*

Kontrol dışına çıkmış olan bu kriz, farklı kamplardaki iki ülke arasında cereyan ediyor olsaydı bir noktaya kadar anlaşılabilirdi. Oysa bu kopma, aynı ittifak içinde yer alan, yakın zamana kadar birbirlerini ‘stratejik müttefik’ olarak nitelendiren ve aslında birbirlerine köklü çıkarlarla bağlı iki ülke arasında yaşanıyor.

Bütün bu yönleriyle düşünüldüğünde, ilişkilerin tarihinde benzeri görülmemiş bir bunalımın içinden geçiyoruz.

Ayrıca, bu krizin nasıl sonuçlanacağını da öngörebilecek durumda değiliz. Görünen, ilişkilerin bir süre daha bu sarsıntının içinde savrulacağı ve her iki tarafın da bundan zarar görmeye devam edeceği.

ABD yönetiminin taammüden yöneldiği bu cezalandırma politikası kabul edilemez. Yaptırım kararı, Türk kamuoyunda zaten sorunlu olan ABD algısını daha da çok tahrip edecek, iki ülkeyi birbirinden iyice uzaklaştıracaktır.

Bununla birlikte -her iki tarafta da- işlerin göz göre göre nasıl bu noktaya geldiği, hangi hesap hatalarının yapıldığı hususlarında gerçekçi bir değerlendirmenin başlaması, hem bu türbülانstan çıkışın bulunması hem de ileride daha da büyük zararların önlenmesi bakımından elzemdir.

Son dakika gelişmelerinden ilk sen haberdar ol!

Bildirimlere izin vererek gündemi yakından takip et

İZİN VER

SONRA